

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук,
професора Заболотнова Віталія Олександровича
на дисертаційну роботу Єсип Наталії Володимирівни
«Профілактика акушерських та перинатальних ускладнень у вагітних
з алогенним плодом», подану до разової спеціалізованої ради ДФ 26.613.226
при Національному університеті охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: доцент, кандидат медичних наук, доцент кафедри акушерства і гінекології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Жалоба Галина Миколаївна.

1. Актуальність обраної теми дисертації

Значна поширеність безпліддя обумовлює інтерес фахівців до подолання даної проблеми шляхом вдосконалення практики використання допоміжних репродуктивних технологій (ДРТ). Ряд світових організацій, таких як Європейське товариство репродукції людини та ембріології, Американська асоціація репродуктивної медицини, систематично публікують відомості щодо кількості успішних циклів застосування ДРТ і особливостей перебігу вагітності, пологів, післяпологового періоду та стану новонароджених у таких випадках.

Поряд з цим, у відповідних звітах дослідники зазначають про наявність дефіциту даних щодо акушерських та перинатальних ускладнень у вагітних з алогенним плодом, тобто тих, у ході застосування ДРТ в яких були використані донорські ооцити. Окрім того, реалізація окремих програм з використанням донорських ооцитів, зокрема, сурогатного материнства, перебувають під заборонаю у багатьох країнах світу. Також зазначається, що відсутність стандартизованих підходів до реалізації таких програм в цілому ускладнює порівняння наявних обмежених даних щодо перебігу гестації у вагітних, що залучені до програм сурогатного материнства. Зважаючи на зростаюче поширення даного типу ДРТ у світі та, зокрема, Україні, очевидні біологічні передумови відмінностей у формуванні фетоплацентарної циркуляції та психологічні особливості сприйняття жінкою такої вагітності обумовлюють важливість подальшого дослідження цих питань. Таким чином, наукове дослідження Єсип Наталії Володимирівни є своєчасним, актуальним та перспективним.

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі акушерства та гінекології – зниження частоти акушерських та перинатальних ускладнень у вагітних з алогенним плодом шляхом удосконалення алгоритму медичного супроводу, розробки та впровадження науково обґрунтованих лікувально-профілактичних заходів.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом ініціативної науково-дослідної роботи кафедри акушерства і гінекології № 1 Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України.

3. Новизна дослідження та одержаних результатів

Аналіз результатів дисертаційного дослідження виявив, що авторкою вперше було визначено особливості перебігу вагітності, пологів, післяпологового періоду та стану новонароджених у вагітних з алогенним плодом, а також встановлено особливості функціонування фетоплацентарного комплексу в даній категорії пацієнток. Також вперше наведені особливості психологічного статусу вагітних з алогенним плодом, визначені за допомогою описаного в тексті дисертаційної роботи алгоритму, та чинники адаптації/деадаптації психологічного стану вагітних.

Серед результатів дисертаційного дослідження також наведені показники ефективності впровадження вдосконаленого алгоритму лікувально-профілактичних заходів, що включали психокорекційні заходи.

4. Теоретичне значення результатів дослідження

Отримані в ході дослідження відомості щодо особливостей функціонування фетоплацентарного комплексу та психологічного статусу вагітних з алогенним плодом дозволили розширити бачення патогенезу розвитку акушерських та перинатальних ускладнень у даній категорії пацієнток.

Теоретичні аспекти результатів дослідження також стали науковою основою для обґрунтування необхідності удосконалення алгоритму лікувально-профілактичних заходів у вагітних з алогенним плодом. Вони також виступили теоретичним обґрунтуваннями важливості не лише корекції психологічного статусу, а й психологічного скринінгу у вагітних з алогенним плодом

5. Практичне значення результатів дослідження.

Визначені в ході дисертаційного дослідження особливості перебігу вагітності, пологів, післяпологового періоду та стану новонароджених у вагітних з алогенним плодом, а також особливостей функціонування

фетоплацентарного комплексу та характеристик психологічного статусу пацієнток дозволили визначити ключові аспекти вдосконалення алгоритму ведення вагітних з алогенним плодом. На практиці було реалізовано систему лікувально-профілактичних заходів у відповідній категорії пацієнток та проаналізовано її ефективність.

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Усі положення, висновки, рекомендації, що містяться в дисертації, науково обґрунтовані, достовірні, логічно витікають із результатів досліджень. Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні із застосуванням принципів доказової медицини. Методики, використані автором в дослідженні, актуальні. Наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані в дисертації, одержані на достатньому фактичному матеріалі. В процесі дослідження було обстежено 80 жінок, вагітність у яких настала в результаті ДРТ з використанням донорських ооцитів та які брали участь у програмах сурогатного материнства, та 40 жінок, вагітність у яких настала в результаті ДРТ з використанням власних ооцитів пацієнток. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Методи статистичного аналізу, які були використані в роботі, адекватні. Статистичний аналіз результатів дослідження проведений на сучасному рівні, коректно, за допомогою стандартних програм статистичного аналізу. Вірогідність отриманих наукових результатів підтверджена на практиці в основних та контрольних групах. Наведені в роботі таблиці та рисунки переконливі. Висновки конкретні і повністю підтверджуються результатами дослідження. Висловлені в роботі наукові положення та рекомендації науково обґрунтовані.

7. Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення.

Дисертація оформлена відповідно до вимог наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації». Дисертація викладена українською мовою на 221 сторінці друкованого тексту формату А4, складається із анотації, яку складено відповідно до чинних вимог з англійським перекладом, переліку наукових праць здобувача, опублікованих за темою дисертаційної роботи, вступу, аналізу сучасних літературних джерел за темою наукового дослідження, розділу матеріалів і методів досліджень, трьох розділів власних досліджень, обговорення отриманих результатів, висновків,

практичних рекомендацій, списку використаних джерел і двох додатків. Дисертація ілюстрована 68 рисунками і 36 таблицями. Список використаних джерел містить 203 літературних посилання, з них 12 кирилицею та 191 латиною, та займає 26 окремих сторінок.

Дисертація написана літературною мовою, грамотно. Всі розділи дисертації написані логічно, із дотриманням наукового стилю написання.

У вступі автор наводить аргументацію щодо актуальності теми дослідження, надає чітке формулювання мети та 6 завдань дослідження згідно з предметом та об'єктом дослідження, вказує основні використані наукові методи, а також наукову новизну та практичну значимість отриманих результатів. Автор наводить дані щодо обсягу дисертації, її структури та зв'язок з науковими програмами, а також вказує обсяг апробації результатів дисертаційного дослідження та визначальний особистий внесок, перелік відповідних публікацій.

У першому розділі автором на підставі аналізу великої кількості літературних джерел, основний масив яких датований останніми 5 роками, чітко окреслює коло невирішених і дискусійних запитань, які необхідно детально і всебічно вивчати. Автором представлено сучасний, методологічно правильно оформлений аналіз літературних джерел за темою дослідження, достатній за об'ємом, з чітко структурованим текстом.

Другий розділ дисертації описує дизайн дослідження з повною клінічною характеристикою обстежених пацієнтів та власне груп дослідження, а також містить чіткий опис використаних методів дослідження. Зауважень до дизайну дослідження і правильності розподілу на групи немає, використані методи дослідження відповідають встановленим вимогам і протоколам.

У третьому розділі наведені результати ретроспективного аналізу медичної документації 200 випадків вагітності та пологів з алогенним плодом у КНП КОР «Київський обласний перинатальний центр», охарактеризовано основні особливості перебігу гестації, пологів, післяпологового періоду, здійснено оцінку основних соціально-демографічних характеристик пацієнток, на підставі чого зроблено проміжні висновки щодо вектору подальшого проспективного дослідження, а також вказано публікацію автора, у якій викладено отримані результати.

Четвертий та п'ятий розділи ілюструють етап проспективного дослідження. У четвертому розділі наводиться чітка структурована та послідовна інформація щодо особливостей соматичного та репродуктивного анамнезу,

характеристик функціонування фетоплацентарного комплексу та психологічного статусу у вагітних з алогенним плодом, а також рівнів акушерських та перинатальних ускладнень у цих вагітних у порівнянні з жінками, залученими до програм ДРТ з використанням власних ооцитів.

У п'ятому розділі виконано порівняння рівнів акушерських та перинатальних ускладнень, а також основних характеристик функціонування фетоплацентарного комплексу та психологічного статусу у вагітних з алогенним плодом, ведення яких здійснювалося за розробленим вдосконаленим алгоритмом та тих, ведення яких здійснювалося згідно із загальноприйнятим алгоритмом. Матеріал розділів власних досліджень заслуговує на увагу як у науковому, так і в практичному плані, кожен з розділів містить висновки та перелік публікацій автора, у яких викладено отримані результати.

У розділі, присвяченому обговоренню отриманих результатів, автор наводить їх детальний аналіз з описом можливих причинно-наслідкових, патогенетичних зв'язків, а також порівнює власні результати з даними досліджень сучасних авторів, що є обов'язковими компонентами відповідного структурного елементу дисертаційної роботи.

Висновки є досить розлогими, деталізованими і послідовними, чітко і повністю відповідають поставленим завданням, логічно впливають із змісту роботи.

Практичні рекомендації сформульовано детально, послідовно, зрозуміло і чітко, а тому вони можуть бути з легкістю використані у щоденній клінічній практиці.

Публікації за матеріалами дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Які з опитувальників варто включити до можливих скринінгових програм для оцінки психологічного статусу вагітних з алогенним плодом?
2. Який із напрямків відхилень психологічного статусу у вагітних з алогенним плодом є провідним та чому?

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

За темою дисертації опубліковано 11 наукових робіт, з яких 4 – статті в наукових виданнях, рекомендованих МОН України та 3 статті у виданнях, індексованих у базі даних Scopus, та 4 опубліковані тези доповідей на фахових науково-практичних конференціях з міжнародною участю.

Основні положення дисертації та результати наукових досліджень повідомлені й обговорені на науково-практичних конференціях Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (м. Київ, 2022 р.), Асоціації акушерів-гінекологів України (міста Київ та Ужгород, 2022-2024 рр.) та 28му Конгресі Європейської Ради та Коледжу з Акушерства та Гінекології (м. Краків, 2023 р.).

9. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Ідея проведення дослідження, формулювання мети і завдань, розробка дизайну та визначення методів дослідження сформульовані дисертантом спільно з науковим керівником. Авторкою самостійно здійснений патентний та інформаційний пошуки, аналіз наукової літератури.

Єсип Наталія Володимирівна особисто виконала ретроспективний аналіз медичної документації випадків вагітності та пологів з алогенним плодом у КНП КОР «Київський обласний перинатальний центр». Дисертантка самостійно здійснила відбір 120 вагітних, залучених до програм ДРТ, які в подальшому брали участь у проспективному дослідженні.

Усі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

У наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження у співавторстві, авторці належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорені та узагальнені наукові положення дисертації, оформлені висновки та практичні рекомендації.

10. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації)

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеня доктора філософії Єсип Наталії Володимирівни на тему «Профілактика

акушерських та перинатальних ускладнень у вагітних з алогенним плодом» було встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій через програму «Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації є оригінальним.

11. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Основні положення дисертації, вдосконалений алгоритм ведення вагітних з алогенним плодом впроваджено у практичну роботу КНП КОР «Київський обласний перинатальний центр». Результати вивчення особливостей перебігу вагітності, пологів та післяпологового періоду, а також стану новонароджених у вагітних з алогенним плодом внесені до програми лекцій, практичних та семінарських занять та використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства і гінекології НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

12. Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради.

Дисертація «Профілактика акушерських та перинатальних ускладнень у вагітних з алогенним плодом» відповідає паспорту спеціальності 222 «Медицина», науковій спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю разової спеціалізованої вченої ради.

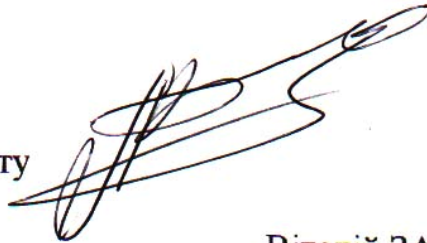
13. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Єсип Наталії Володимирівни на тему «Профілактика акушерських та перинатальних ускладнень у вагітних з алогенним плодом», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства та гінекології, є закінченим науковим дослідженням, яке містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому, розв'язують важливе науково-практичне завдання – зниження частоти акушерських та перинатальних ускладнень у вагітних з алогенним плодом шляхом удосконалення алгоритму медичного супроводу, розробки та впровадження науково обґрунтованих лікувально-профілактичних заходів.

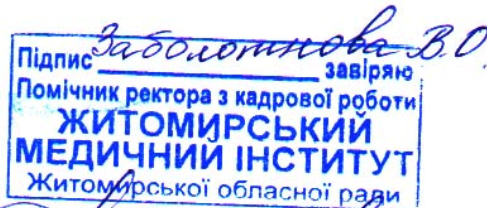
Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктив-

ності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувача, дисертаційна робота «Профілактика акушерських та перинатальних ускладнень у вагітних з алогенним плодом» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її авторка Єсип Наталія Володимирівна повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:
завідувач кафедри медсестринства
Житомирського медичного інституту
Житомирської обласної ради,
доктор медичних наук професор

Віталій ЗАБОЛОТНОВ

[Signature] Надія Обишнікова